

***THE MECHANISMS OF EUROPEANIZATION AND RELEVANCE OF THEIR USE
IN EU – NATIONAL STATE RELATIONSHIP***

Anca Lavinia Mogoșan, PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The impact of European integration at the level of nation states has become an important and active research, as witnessed by the large number of academic studies dealing with the europeanization of national institutions and the extent to which European policy implementation involves changes in institutions and in the policies and political processes taking place at national level.

This paper aims to analyze the mechanisms by which the europeanization process causes changes in the policy of national states. The first mechanism analyzed takes the form of „positive integration” and is used when the European Union prescribes an institutional model, and national structures must adapt to. The second mechanism, negative integration does not require a model proposed by the EU and its policies apply to areas where the removal of national barriers to trade, investment, freedom of establishment and free movement of people, is sufficient to create a common policy. The third mechanism by which the process of europeanization takes place, is represented by facilitated coordination, and assumes that the EU is only an arena for the exchange of ideas, and supranational institutions have limited powers, drawing only the conduct of institutions, Member States and political actors.

The stated purpose of this analysis is, beyond the transmission of relevant information, to deepen the understanding and knowledge of the mechanisms that drive the europeanization process. They will be examined not only theoretically, practical examples and problems specific to each type of mechanism will be detailed.

Keywords: europeanization, mechanisms of europeanization, positive integration, negative integration, facilitated coordination.

Procesul de europeanizare și implicațiile acestuia la nivelul statelor naționale, reprezintă un domeniu de cercetare foarte activ, dar și foarte contestat, datorită faptului că nu există o definiție universal acceptată a acestui concept, sau o strategie bine delimitată pentru utilizarea acestuia în studiul relațiilor dintre UE și statele naționale. Ambiguitatea acestui termen, precum și numeroasele semnificații atribuite lui, nu reprezintă obiectul lucrării de față, însă este necesară prezentarea celor mai importante perspective ale fenomenului de europeanizare, înainte de a prezenta maniera și mecanismele prin care acesta generează schimbări politice și instituționale la nivelul statelor naționale. Europeanizarea nu este o teorie ci mai degrabă reprezintă un fenomen, pe care o serie largă de abordări teoretice încearcă să îl explice.¹

Olsen a încercat să nominalizeze cinci procese diferite, prin care să explice termenul de europeanizare. Astfel, în primul rând, europeanizarea este asociată cu frontierele exterioare ale UE, și prin urmare, este înțeleasă ca fiind expansiunea teritorială a Uniunii Europene. În al

¹Simon BULMER, „Theorizing Europeanization”, în: Paolo GRAZIANO, Maarten P. VINK, (eds.), *Europeanization. New research agendas*, Houndmills, Basingstoke, Hampshire [England], New York, Palgrave Macmillan, 2007, p. 47.

doilea rând, europenizarea se poate referi la dezvoltarea de practici și norme comune la nivel european, sugerând o nouă formă de guvernare. În al treilea rând, europenizarea are de a face cu impactul guvernății UE în practicile interne, privite în special din perspectiva guvernății multi-nivel. În al patrulea rând, europenizarea se poate referi la exportul normelor europene către sistemul internațional mai larg, atât în contextul negocierilor internaționale, cât și în stabilirea agendei. În ultimul rând, europenizarea poate fi văzută ca fiind un proiect de unificare politică ce presupune și crearea unei identități politice europene distincte.²

Pe de altă parte Claudio Radaelli, în definiția conceptului de europenizare, a încercat să ofere o analiză a ceea ce nu reprezintă europenizarea. Astfel, europenizarea nu trebuie confundată cu procesul de convergență, deoarece în viziunea sa, există o diferență între un proces și consecințele sale. Mai mult de atât, europenizarea poate produce și divergență. Totodată Radaelli consideră că europenizarea nu trebuie confundată nici cu procesul de armonizare și nici cu cel de integrare politică, admitând că europenizarea nu ar exista fără integrarea europeană.³

În ceea ce privește efectul procesului de europenizare la nivelul statelor naționale, acesta poate fi conceptualizat ca fiind un proces de schimbare internă, în care statele membre ale Uniunii Europene, suferă o adaptare a instituțiilor, politicilor, precum și a proceselor politice interne, la noile practici, norme, reguli și proceduri dezvoltate odată cu apariția unui sistem european de guvernare.⁴ Mecanismele prin care acest proces de schimbare are loc la nivelul statelor naționale, identificate de Christoph Knill și Dirk Lehmkuhl, și analizate pe parcursul acestei lucrări, sunt: integrarea pozitivă, prin compatibilitate politică și instituțională, integrarea negativă, prin schimbarea oportunităților de putere și „framing integration” sau coordonare facilitată, prin integrarea așteptărilor și convingerilor interne.⁵

Integrarea pozitivă este primul mecanism analizat prin care se realizează procesul de europenizare și implică cele mai directe cerințe instituționale în ceea ce privește ajustarea națională. În general, aceste politici prescriu un model concret instituțional pentru obținerea conformității la nivel intern, ceea ce presupune o flexibilitate redusă în ceea ce privește adaptarea într-un context instituțional intern, deja existent.⁶

Astfel, Integrarea pozitivă reprezintă un set de politici ale UE care își propun să corecteze deficiențele de piață sau problemele care apar odată cu dezvoltarea Pieței Unice și procesele piețelor naționale. Politicile UE de integrare pozitivă au valoarea legală egală cu cea a unei legi a UE, astfel că după adoptarea finală a unei directive sau a unui regulament la nivelul UE, în urma unor negocieri prelungite, nu se pune problema dacă statele membre

²Johan P. OLSEN, „The Many Faces of Europeanization”, *JCMS: Journal of Common Market Studies*, vol.40, nr. 40/5, 2002, pp. 921–952.

³Claudio M. RADAELLI, „Whiter Europeanization? Concept Stretching and substantive change”, <http://eiop.or.at/eiop/pdf/2000-008.pdf> accesat în data de: 13.09.2014, p. 6.

⁴Tanja A. BÖRZEL și Thomas RISSE, „When Europe Hits Home: Europeanization and Domestic Change”, <file:///C:/Users/Inspiron/Downloads/SSRN-id302768.pdf> accesat în data de: 14.09.2014, p. 6.

⁵Sabina STILLER, „Framing European Integration in Germany and Italy. Is the Eu used to justify Pension Reforms?”, în: Ronald HOLZHACKER, M. HAVERLAND, (eds.), *European research reloaded. Cooperation and integration among Europeanized states*, Dordrecht, Springer, 2006, p. 48.

⁶Christoph KNILL și Dirk LEHMKUHL, „How Europe matters. Different Mechanisms of Europeanization”, <http://eiop.or.at/eiop/texte/1999-007.htm> accesat în data de: 15.09.2014, p. 4.

trebuie sau nu să se conformeze.⁷ „Comisia are dreptul să ia măsuri pentru implementarea adecvată a legislației și are dreptul de a raporta guvernele care întârzie la CEJ, dacă este cazul. Supremația legislației europene dovedește natura ierarhică a acordurilor. Se poate vorbi de o dimensiune coercitivă pronunțată a acestor acorduri și este de datoria guvernelor membre să ia măsuri pentru corectarea eficientă a pieței”.⁸

Simon Bulmer și Claudio Radaelli, analizează mecanismul integrării pozitive prin intermediul compatibilității de integrare și afirmă ca acesta reprezintă „cea mai coercitivă formă de europenizare”.⁹ Măsurile luate prin acest mod de luare a deciziilor au caracterul unei legi a UE și trebuie puse în aplicare de către statele membre. „Caracterul supranațional al politicii creează presiunea din spatele procesului de adaptare. Potențialul de intruziune reglementară este mare”.¹⁰

Acestui tip de mecanism se aplică politicile UE cu privire la: protecția mediului, protecția consumatorului, sănătatea și siguranța la locul de muncă, Uniunea Economică și Monetară, Politica Agricolă Comună, anumite aspecte ce țin de politica socială etc. și argumentele ce țin de gradul de compatibilitate dintre instituțiile, politicile și procesele politice de la nivel european și cele de la nivel național.¹¹

Dezbaterea analitică din această lucrare cu privire la integrarea pozitivă și exemplificarea manierei în care procesul de europenizare are loc la nivelul politicii, a politicilor și a proceselor politice de la nivelul statelor naționale va face prin intermediul politicii de mediu a UE.

Astfel, Directiva Habitatului, mai exact Directiva 92/43/EEC adoptată în anul 1992, având scopul de a proteja cele mai importante habitate și specii ce aparțin de UE, a fost aleasă pentru a exemplifica maniera în care are loc schimbarea politică și instituțională la nivel intern. Una dintre cerințele majore ale acestei legislații implică crearea rețelei „Natura 2000” de zone protejate, ce aparține atât de programul *Special Areas of Conservation* a Directivei Habitatului, cât și de *Special Protected Areas* a Directivei Europene cu privire la păsări.¹² În acest caz, Olanda, deși a participat activ prin intermediul guvernului în elaborarea acestei directive, a avut un grad ridicat de incompatibilitate între cerințele acesteia și politica existentă la nivel național în acest domeniu. Presiunea pentru adaptare la legislația europeană, a început să fie tot mai ridicată odată cu acțiunea grupurilor de interese și a altor părți interesate. Rezultatul presiunii exercitate de aceste grupuri a fost trecerea Directivei pentru habitat în topul agendei politice și publice a guvernului olandez. Schimbările pe care implementarea legislației europene cu privire la protejarea habitatelor și a diverselor specii le-

⁷Robert LADRECH, *Europeanization and national politics*, Basingstoke, Hampshire, Palgrave Macmillan, 2010, p. 173.

⁸Simon BULMER și Claudio M. RADAELLI, „Europenizarea politicii naționale”, în: Simon BULMER, Christian LEQUESNE, (eds.), *Statele membre ale Uniunii Europene*, Chișinău, Cartier, 2009, p. 430.

⁹*Ibidem*, p. 442.

¹⁰*Ibidem*, p. 442.

¹¹Kevin FEATHERSTONE, „Introduction: In the name of "Europe"”, în: Kevin FEATHERSTONE, Claudio M. RADAELLI, (eds.), *The politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, p. 14.

¹²INSTITUTE FOR EUROPEAN ENVIRONMENTAL POLICY, „Study to analyze differences in costs of implementing EU Policy. A project under DG Environment's Framework contract for economic analysis ENV.F.1/FRA/2010/0044”, http://ec.europa.eu/environment/enveco/memberstate_policy/pdf/Differences%20in%20costs.pdf accesat în data de: 03.05.2015, p. 9.

a generat la nivelul Olandei au avut în vedere atât conținutul politicilor naționale, cât și conținutul discursului intern cu privire la ecologie și relația dintre aceasta și economie. Astfel, în ceea ce privește conținutul politicii, au fost inițiate schimbări concrete cu privire la metoda de conservare a naturii la nivelul Olandei, iar discursul politic cu privire la ecologie a devenit mai important. Mai mult de atât, actorii politici și administrativi olandezi au devenit mai conștienți de implicările negative ale legislației și politicilor UE la nivel național, implementarea acestei directive generând o dezbatere internă cu privire la procesul de europenizare și la interconectarea dintre politicile și actorii naționali și internaționali. Această directivă, considerată a fi în primul rând de competențe naționale sau locale, a scos în evidență faptul că implicarea UE la nivelul politicilor naționale olandeze privind conservarea naturii este nedorită.¹³

Analiza implementării Directivei Habitatului la nivelul Olandei, directivă ce aparține politicii de mediu și care se numără printre politicile care generează procesul de europenizare prin intermediul integrării pozitive, folosindu-se argumentul compatibilității de integrare, reflectă maniera în care schimbarea politică și instituțională are loc la nivel intern. Această analiză a scos în evidență faptul că existența unui grad de incompatibilitate ridicat între politica olandeză cu privire la conservarea naturii și cea elaborată la nivel european, cu participarea activă a oficialităților olandeze, duce la dificultăți de implementare. Totodată presiunea exercitată la nivel intern, a fost puternic influențată de existența grupurilor de interese și a altor părți interesate, care au întreprins acțiuni legale și administrative pentru implementarea adecvată a politicilor UE la nivelul Olandei. Presiunea adaptațională ridicată a dus la schimbarea politicii naționale privind conservarea naturii și la conformarea acesteia cu legislația europeană.

Cel de-al doilea mecanism al procesului de europenizare analizat pe parcursul acestei lucrări este reprezentat de politicile integrării negative, care în contrast cele pozitive, implică îndepărtarea barierelor asupra comerțului, conform programului Pieței Unice, lansat de Actul Unic European. Scopul integrării negative nu este acela de a promova noi șabloane politice pentru statele membre, ci mai degrabă acela de a permite mecanismelor pieței să își desfășoare activitatea liberă de practicile necompetitive și blocajele ce pot apărea, indiferent de faptul că aceste dinamici negative se află în sectorul privat sau public.¹⁴

Nu este necesară existența unei legislații naționale pentru a pune în aplicare aceste politici, și nici chiar existența unei legislații europene, deoarece acestea sunt incluse în tratatele UE. „Comisiei îi sunt delegate puteri ample, iar introducerea unui cadru legislativ poate fi lăsată în seama jurisprudenței CEJ, cum este cazul legilor formulate în tratatele supranaționale. Integrarea negativă urmărește, de regulă, „constituirea unei piețe””.¹⁵ Astfel, legile de la nivelul UE vor avea rolul de a asigura dezvoltarea și funcționarea eficientă a pieței. Printre domeniile de politică vizate de integrarea negativă, precum politicile de corectare a pieței, se numără și politica privind competiția în cadrul UE, „care stabilește ce se

¹³SCIENTIFIC COUNCIL FOR GOVERNMENT POLICY, „The Habitats Directive: A case of contested Europeanization”, http://www.wtr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-webpublicaties/The_Habitats_Directive.pdf accesat în data de: 03.05.2015, p. 4.

¹⁴Robert LADRECH, *op. cit.*, p. 175.

¹⁵Simon BULMER și Claudio M. RADAELLI, „Europenizarea politicii naționale”, în: Simon BULMER, Christian LEQUESNE, (eds.), *Statele membre ale Uniunii Europene*, Chișinău, Cartier, 2009, p. 430.

acceptă în cazul fuziunilor sau în cazul acțiunilor de tip „joint venture” între firme, prețurile și acordurile de împărțire a pieței și altele”.¹⁶ Prin intermediul acestui mecanism, procesul de europenizare tinde să aibă o formă mai orizontală, pe măsură ce structurile politice de oportunitate de la nivelul național, suferă schimbări ca urmare a redistribuirii de resurse și de putere între actorii interni.¹⁷

Și în cazul integrării negative cerințele politicii au caracterul unor legi europene, dar intruziunea reglementară nu este la fel de mare ca și în cazul integrării pozitive, deoarece scopul principal al acestor politici este funcționarea piețelor. Simon Bulmer și Claudio Radaelli, atrag atenția asupra faptului că, în faza de tranziție a legislației, statele naționale vor fi nevoite să-și ajusteze politicile în funcție de argumentul compatibilității de integrare, dar după terminarea acesteia, „concuranța egalizatoare trebuie să devină dinamica principală”¹⁸, deoarece statele membre se vor afla în competiție.

Impactul politicilor europene din domeniul integrării negative este în strânsă legătură cu impactul acestora asupra structurilor de oportunitate de la nivelul statelor membre, impact ce determină schimbări ale distribuției de putere și resurse între actorii politici ai arenelor naționale.¹⁹ În ceea ce privește schimbarea oportunităților de putere de la nivel național, trebuie menționat faptul că, dezvoltarea unui nou set de instituții la nivelul UE cu puteri legislative, executive și judiciare, furnizează actorilor naționali o nouă cale de acces la elaborarea politicilor. UE creează astfel, noi oportunități de ieșire, veto, sau de informare pentru actorii interni, ceea ce duce la o nouă redistribuire a puterii și a resurselor la nivelul actorilor publici sau privați de la nivelul statelor membre.²⁰

Așa cum s-a menționat de altfel și mai sus, spre deosebire de domeniul integrării pozitive, politicile europene din domeniul integrării negative, duc la o redistribuție a puterii și a resurselor între actorii interni, provocând o schimbare a echilibrului de putere de la nivel intern, dar nu oferă un model concret cu privire la felul în care noul echilibru de putere ar trebui să arate, această libertate rămânând la nivelul statelor membre. Analiza Politicii Europene a Transportului, efectuată de Knill și Lehmkuhl, va scoate în evidență maniera în care, la nivelul statelor a existat o redistribuire a puterii și a resurselor. Astfel, Marea Britanie a trecut prin procesul de liberalizare a pieței transporturilor în anul 1968, iar acest proces a avut o direcție foarte asemănătoare cu perspectiva europeană a transportului internațional. În consecință, la nivelul Marii Britanii, nu a existat o schimbare semnificativă a oportunităților de putere, iar la nivelul Olandei a existat o întărire a modelelor corporatiste de concertare și consultare, specifice sistemului instituțional olandez. În schimb, în Italia, structurile de oportunitate interne nu au suferit schimbări majore pentru a face față numeroaselor puncte

¹⁶*Ibidem*, p. 430.

¹⁷Ian BACHE și Andrew JORDAN, „Europeanization and Domestic Change”, în: Ian BACHE, Andrew JORDAN, (eds.), *The Europeanization of British politics*, Basingstoke [England], New York, Palgrave Macmillan, 2006, p. 24.

¹⁸Simon BULMER și Claudio M. RADAELLI, „Europenizarea politicii naționale”, în: Simon BULMER, Christian LEQUESNE, (eds.), *Statele membre ale Uniunii Europene*, Chișinău, Cartier, 2009, p. 443.

¹⁹Christoph KNILL și Dirk LEHMKUHL, *op. cit.*, p. 6.

²⁰Ronald HOLZHACKER și M. HAVERLAND, „Introduction: Cooperation and Integration among Europeanized States”, în: Ronald HOLZHACKER, M. HAVERLAND, (eds.), *European research reloaded. Cooperation and integration among Europeanized states*, Dordrecht, Springer, 2006, p. 4.

instituționale de veto ale transportatorilor interni, prin care aceștia au încercat să blocheze orice reformă.

În același timp, politicile ce țin de integrarea negativă, precum promovarea Pieței Unice și dezvoltarea unor piețe mai competitive, au fost susținute cu entuziasm de către actorii politici din Marea Britanie, care au avut întotdeauna probleme cu politicile intervenționiste comune de la nivelul UE, ce țin de integrarea pozitivă. „Astfel, în timp ce politica de concurență a fost considerată necesară în scopul menținerii libertăților pieței, încercările de dezvoltare a politicii sociale au fost considerate în Marea Britanie mult prea intervenționiste”.²¹ Mai mult de atât, Marea Britanie, a fost un proiector de idei politice în ambele componente ale Politicii în domeniul Concurenței, dacă nu forța generală a principiilor de bază ale acesteia. Politica sa de privatizare a industriilor naționalizate, începută odată cu guvernarea Thatcher în 1979 și anii 1980, a continuat cu liberalizarea anumitor utilități sub guvernările laburiste, și a constituit un model de urmat pentru statele membre continentale. Analiza Politicii Europene în domeniul Concurenței scoate în evidență faptul că aceasta reflectă interesele interne britanice.²²

Cel de al treilea mecanism al procesului de europenizare este reprezentat de coordonarea facilitată, denumită astfel de Bulmer și Radaelli, și care se referă la domeniile politicii, unde guvernele naționale reprezintă actorii principali, politicile fiind adoptate prin intermediul negocierilor interguvernamentale. În acest caz, legislația UE nu este predominantă, gradul de constrângere este foarte redus, UE devenind mai degrabă o arenă pentru schimbul bilateral al ideilor, prin intermediul Metodei Deschise de Coordonare, iar procesul de europenizare tinde să adopte o formă mai puțin ierarhică sau coercitivă. Acesta are loc mai degrabă, prin dezvoltarea, la nivelul actorilor politici, a unei înțelegeri cu privire la problemele politice unde competența UE este slabă, precum politica externă sau politica de imigrare.²³ În aceste domenii, acordurile au forma unor declarații politice sau a unor legislații de tip „soft”. „Legislația ușoară vizează regulile de conduită care nu pot fi impuse legal, însă au o dimensiune legală prin faptul că ghidează conduita instituțiilor, a statelor membre și a altor participanți la politică”.²⁴ Sub acțiunea coordonării facilitate, Uniunea Europeană organizează cooperarea la nivelul statelor membre, dar nu produce legislație europeană, ci doar oportunități de învățare. Acțiunea UE în aceste domenii facilitează procesul de învățare și cel al răspândirii buneii practici.²⁵

Specifice acestei modalități de luare a deciziilor sunt politicile ce țin de domeniul PESC, de cel al politicii economice, al politicii de ocupare a forței de muncă, al cercetării și dezvoltării, politici ce țin de Metoda Deschisă de Coordonare, precum protecția socială și incluziunea socială, în care statele membre sunt cele care dețin competența.

²¹David ALLEN, „Marea Britanie: Un Guvern Europeanizat într-un stat non-europenizat”, în: Christian LEQUESNE, Simon BULMER, (eds.), *Statele Membre ale Uniunii Europene*, Chisinau, Cartier, 2009, p. 185.

²²Robert LADRECH, *op. cit.*, p. 178.

²³Ian BACHE și Andrew JORDAN, „Europeanization and Domestic Change”, în: Ian BACHE, Andrew JORDAN, (eds.), *The Europeanization of British politics*, Basingstoke [England], New York, Palgrave Macmillan, 2006, p. 24.

²⁴Simon BULMER și Claudio M. RADAELLI, „Europenizarea politicii naționale”, în: Simon BULMER, Christian LEQUESNE, (eds.), *Statele membre ale Uniunii Europene*, Chișinău, Cartier, 2009, p. 431.

²⁵Claudio M. RADAELLI, „Europeanization: Solution or problem?”, <http://eiop.or.at/eiop/pdf/2004-016.pdf> accesat în data de: 14.09.2014, p. 13.

În ceea ce privește Metoda Deschisă de Coordonare, aceasta reprezintă răspândirea celor mai bune practici și dobândirea unei mari convergențe în realizarea obiectivelor principale ale UE. Această metodă, creată pentru a ajuta statele membre pentru a-și dezvolta progresiv propriile lor politici, implică: obiective clare, bine definite care trebuie îndeplinite și instrucțiuni fixe cu calendare specifice, adoptate de către Consiliu, indicatori calitativi și cantitativi și de referință, precum și fixarea unor ținte specifice, urmate de monitorizare periodică, evaluare și peer review, efectuate de către Comisie și care facilitează procesul de învățare reciprocă.²⁶ Totodată MDC reprezintă o strategie interguvernamentală de integrare europeană, sarcina de a întocmi un plan de acțiune revenind fiecărui stat în parte, urmând ca evaluarea să fie făcută ulterior de către celelalte state membre, iar rolul Comisiei Europene este acela de a supraveghea respectarea planului.

Claudio Radaelli afirmă că Metoda Deschisă de Coordonare a devenit un discurs legitim în perioada actuală, deoarece oferă o comunitate întreagă de factori de decizie, care au un limbaj comun și un proiect legitim și anume acela de a face din Europa cea mai competitivă societate bazată pe cunoaștere, din întreaga lume. Mai mult de atât academicienii și cercetătorii Relațiilor Internaționale au analizat MDC, ca un nou mod de guvernare, sporind astfel legitimitatea MDC ca discurs și generând mai multă eficiență și coerență în politicile de guvernare europene.²⁷

Astfel, în domeniile protecției sociale și incluziunii sociale, Comisia Europeană sprijină și completează politicile statelor membre. Strategia Europa 2020 a stabilit 5 obiective majore la nivelul UE, pentru a măsura progresele realizate de fiecare stat membru. Cele 5 obiective majore, au în vedere: ocuparea forței de muncă, mai exact atingerea unei rate de ocupare a forței de muncă de 75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 ani; cercetarea și dezvoltarea, prin alocarea a 3% din PIB-ul UE; schimbarea climatică și utilizarea durabilă a energiei, prin reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră față de nivelul existent în 1990, prin creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20% și creșterea cu 20% a eficienței energetice; educația, prin reducerea cu 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii și creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 ani; lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale. Mai mult de atât, aceste obiective sunt transpuse în obiective naționale, pentru ca evoluția fiecărui state membru să poată fi urmărită.²⁸ Comisia Europeană, pentru a garanta că fiecare stat membru va reuși să își adapteze strategia Europa 2020, la situația sa specifică, va propune transpunerea obiectivelor menționate mai sus, în obiective și traiectorii naționale. Mai mult de atât, așa cum se regăsește în Comunicarea Comisiei Europene, *O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii*, strategia Europa 2020 se va sprijini pe doi piloni: abordarea tematică prezentată cateva rânduri mai sus, care reprezintă o combinație a priorităților și principalelor obiective, și care presupune întocmirea unor rapoarte de țară, permițând statelor membre să își dezvolte propriile strategii de reîntoarcere la o

²⁶Robert LADRECH, *op. cit.*, p. 170.

²⁷Claudio M. RADAELLI, *The open method of coordination. A new governance architecture for the European Union*, Stockholm, Swedish Institute for European Policy Studies (SIEPS), 2003, p. 51.

²⁸Comisia EUROPEANĂ, „Comisia Europeană - Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune: Protecție socială și incluziune socială”, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=750&langId=ro> accesat în data de: 10.05.2015, p. 5.

creștere economică durabilă și la sustenabilitatea finanțelor publice. Astfel, în cadrul UE se vor adopta orientări integrate care să cuprindă domeniul de aplicare al priorităților și obiectivelor UE. Statele membre vor beneficia de recomandări specifice.

MDC în domeniul social reprezintă „un proces voluntar pentru cooperare politică, bazat pe stabilirea unor obiective comune și evaluarea progreselor înregistrate prin utilizarea unor indicatori comuni. Acest proces implică și colaborarea strânsă cu părțile interesate, inclusiv cu partenerii sociali și societatea civilă”.²⁹

În concluzie, lucrarea de față, și-a propus să analizeze procesul de europenizare și mecanismele prin care UE determină schimbarea la nivelul instituțiilor, politicilor, și al proceselor politice de la nivelul statelor membre. Dovada existenței unui proces de europenizare stă în maniera în care un stat membru își adaptează politicile sau instrumentele politice pentru a întâmpina provocările implementării. Europenizarea politicii naționale este astfel, reflectată la nivelul consecințelor care derivă din încercarea guvernelor naționale de a implementa politicile UE, chiar dacă acestea au forma unor directive sau regulamente sau forma unor recomandări făcute de Comisie.³⁰

În ceea ce privesc mecanismele prin care europenizarea determină schimbări politice sau instituționale la nivel național, au fost analizate pe parcursul acestei lucrări: integrarea pozitivă, prin compatibilitate politică și instituțională, integrarea negativă, prin schimbarea oportunităților de putere și „framing integration”, prin integrarea așteptărilor și convingerilor interne. Astfel, integrarea pozitivă a fost analizată prin intermediul politicii de mediu, mai exact prin analiza Directivei Habitatului și a manierei în care aceasta a produs schimbări la nivelul politicii privind conservarea naturii de la nivelul Olandei. S-a ales această țară datorită faptului că a participat activ la luarea deciziilor cu privire la protejarea naturii, în ciuda faptului că a existat un grad mare de incompatibilitate între deciziile luate la nivel european și modul în care această lege opera la nivel național. Rezultatul procesului de europenizare în acest caz a fost implementarea politicii europene, în ciuda costurilor ridicate și a schimbărilor politice și instituționale necesare pentru conformitatea cu legislația UE.

Integrarea negativă a fost analizată prin intermediul politicii privind concurența, iar statul membru ales pentru a reda maniera în care procesul de europenizare operează la nivel național a fost Marea Britanie, datorită faptului că a fost un proiect de idei politice în ambele componente ale Politicii în domeniul Concurenței, dacă nu forța generală a principiilor de bază ale acesteia. Mai mult de atât, politicile europene din domeniul integrării negative, duc la o redistribuție a puterii și a resurselor între actorii interni, provocând o schimbare a echilibrului de putere de la nivel intern, dar nu oferă nici un model nou sau concret cu privire la felul în care noul echilibru de putere ar trebui să arate, această libertate rămânând la nivelul statelor membre. Marea Britanie a preferat întotdeauna mecanismul integrării negative ca manieră de luare a deciziilor la nivel european, față de cel al integrării pozitive.

În ceea ce privește coordonarea facilitată, procesul de europenizare tinde să adopte o formă mai puțin ierarhică sau coercitivă, diferențiindu-se aici de integrarea pozitivă sau

²⁹Comisia EUROPEANĂ, „Ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și incluziune”, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=750&langId=ro> accesat în data de: 09.05.2015.

³⁰Robert LADRECH, *op. cit.*, p. 168.

negativă. Acesta are loc mai degrabă, prin dezvoltarea, la nivelul actorilor politici, a unei înțelegeri cu privire la problemele politice unde competența UE este slabă. Politica protecției sociale și a incluziunii sociale a fost analizată pentru a se scoate în evidență maniera în care statele membre utilizează UE ca o platformă pentru procesul de învățare și distribuire de bune practici.

BIBLIOGRAFIE:

David ALLEN, „Marea Britanie: Un Guvern Europeanizat într-un stat non-europeanizat”, în: Christian LEQUESNE, Simon BULMER, (eds.), *Statele Membre ale Uniunii Europene*, Chisinau, Cartier, 2009, pp. 162–191.

Ian BACHE și Andrew JORDAN, „Europeanization and Domestic Change”, în: Ian BACHE, Andrew JORDAN, (eds.), *The Europeanization of British politics*, Basingstoke [England], New York, Palgrave Macmillan, 2006, pp. 17–33.

Ian BACHE și Andrew JORDAN, (eds.), *The Europeanization of British politics*, Basingstoke [England], New York, Palgrave Macmillan, 2006.

Tanja A. BÖRZEL și Thomas RISSE, „When Europe Hits Home: Europeanization and Domestic Change”, file:///C:/Users/Inspiron/Downloads/SSRN-id302768.pdf accesat în data de: 14.09.2014.

Simon BULMER, „Theorizing Europeanization”, în: Paolo GRAZIANO, Maarten P. VINK, (eds.), *Europeanization. New research agendas*, Houndmills, Basingstoke, Hampshire [England], New York, Palgrave Macmillan, 2007, pp. 46–58.

Simon BULMER și Christian LEQUESNE, (eds.), *Statele membre ale Uniunii Europene*, Chișinău, Cartier, 2009.

Simon BULMER și Claudio M. RADAELLI, „Europeanizarea politicii naționale”, în: Simon BULMER, Christian LEQUESNE, (eds.), *Statele membre ale Uniunii Europene*, Chișinău, Cartier, 2009, pp. 423–448.

Comisia EUROPEANĂ, „Comisia Europeană - Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune: Protecție socială și incluziune socială”, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=750&langId=ro> accesat în data de: 10.05.2015.

Comisia EUROPEANĂ, „Ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și incluziune”, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=750&langId=ro> accesat în data de: 09.05.2015.

Kevin FEATHERSTONE, „Introduction: In the name of "Europe"”, în: Kevin FEATHERSTONE, Claudio M. RADAELLI, (eds.), *The politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp. 3–27.

Kevin FEATHERSTONE și Claudio M. RADAELLI, (eds.), *The politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003.

Paolo GRAZIANO și Maarten P. VINK, (eds.), *Europeanization. New research agendas*, Houndmills, Basingstoke, Hampshire [England], New York, Palgrave Macmillan, 2007.

Ronald HOLZHACKER și M. HAVERLAND, (eds.), *European research reloaded. Cooperation and integration among Europeanized states*, Dordrecht, Springer, 2006.

Ronald HOLZHACKER și M. HAVERLAND, „Introduction: Cooperation and Integration among Europeanized States”, în: Ronald HOLZHACKER, M. HAVERLAND, (eds.), *European research*

reloaded. Cooperation and integration among Europeanized states, Dordrecht, Springer, 2006, pp. 1–17.

INSTITUTE FOR EUROPEAN ENVIRONMENTAL POLICY, „Study to analyze differences in costs of implementing EU Policy. A project under DG Environment`s Framework contract for economic analysis ENV.F.1/FRA/2010/0044”, http://ec.europa.eu/environment/enveco/memberstate_policy/pdf/Differences%20in%20costs.pdf accesat în data de: 03.05.2015.

Christoph KNILL și Dirk LEHMKUHL, „How Europe matters. Different Mechanisms of Europeanization”, <http://eiop.or.at/eiop/texte/1999-007.htm> accesat în data de: 15.09.2014.

Robert LADRECH, *Europeanization and national politics*, Basingstoke, Hampshire, Palgrave Macmillan, 2010.

Christian LEQUESNE și Simon BULMER, (eds.), *Statele Membre ale Uniunii Europene*, Chisinau, Cartier, 2009.

Johan P. OLSEN, „The Many Faces of Europeanization”, *JCMS: Journal of Common Market Studies*, vol.40, nr. 40/5, 2002, pp. 921–952.

Claudio M. RADAELLI, „Europeanization: Solution or problem?”, <http://eiop.or.at/eiop/pdf/2004-016.pdf> accesat în data de: 14.09.2014.

Claudio M. RADAELLI, „Whiter Europeanization? Concept Streching and substantive change”, <http://eiop.or.at/eiop/pdf/2000-008.pdf> accesat în data de: 13.09.2014.

Claudio M. RADAELLI, *The open method of coordination. A new governance architecture for the European Union*, Stockholm, Swedish Institute for European Policy Studies (SIEPS), 2003.

SCIENTIFIC COUNCIL FOR GOVERNMENT POLICY, „The Habitats Directive: A case of contested Europeanization”, http://www.wtr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-webpublicaties/The_Habitats_Directive.pdf accesat în data de: 03.05.2015.

Sabina STILLER, „Framing European Integration in Germany and Italy. Is the Eu used to justify Pension Reforms?”, în: Ronald HOLZHACKER ,M. HAVERLAND, (eds.), *European research reloaded. Cooperation and integration among Europeanized states*, Dordrecht, Springer, 2006, pp. 43–64.